

Сшиток 41

Ціна 15ц. 10 за \$1.25

ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

— Поможіть! Ратуйте! Вовог настигає! — просила Ільона й рукою вказала звідки Ібрагим мав вийти.

нями скакав по сходах на долину, стараючись добити ся до виходу.

Але в трівозі забув про те, що до середини дістав ся не головним входом а заднім, призначеним для слуг.

Перебіг сїньми в напрямі головних сходів а діставшись туди, живо збіг на долину. Ось ще троха й буде вільний.

З гори доходили до нього голосні накликування й трівожні запити тих всіх, що ще не знали, що весь той гамір означав.

Нараз — що се?

Якийсь дикий крик!

Граф перебіг передсїнок та вже захопив за клямку головних дверей, щоб їх втворити. І тут серце на хвилю перестало йому бити. Застав двері замкнені на ключ.

Тепер доперва побачив свій блуд. — Однак не стратив рівноваги. Ні хвилі довше не надумуючись завернув та пігнав тою самою дорогою, якою прибув, а іменню: сходами в гору і знова сїньми.

Думав, що матиме ще досить часу дістати ся до других сходів та вдасть ся йому уйти перед тими, що може схотять його ловити.

На горі спинив ся на хвилю.

Студений, краплистий піт тривоги виступив йому на чоло та заблистів на блідих висках. Серце товкло ся напрасно, в горлі дух запирало.

З напруженем наслухував звідки голоси його доходили.

Були тихші, щораз тихші. Так бодай видалось йому. Колиб так тепер...

Там, з другої сторони сїний, були бічні сходи — за кілька хвилин міг бути вже при них! Потім — збіжить в долину — сховається в парку — тоді вже безпечний!

Раз ще наставив ухо, немов бажаючи впевнитись — відтак пігнав прямо в долину.

Там, із долини, всміхала ся до нього воля!...

Але... зараз перед самими сходами в бік вели вузкі сїни, що виходили до бічного крила палати. Про се втікаючий не подумав а тим самим перечислив ся.

Якраз туди добігав, ще з десять кроків було до сходів, коли нараз побачив двох слугів, що із тих бічних сїний до нього наближались.

Рівночасно й вони спостерегли чужого мушину, що біг скоро в напрямі сходів.

— Ось він, ось він! Живо, на поміч! — рівночасно вихопилося наче із одних уст та грімким відгомонам пронесло ся скрізь по замку.

Крик сей живо доніс ся й до осталої прислуги, що збігла ся на місце небезпеки.

Оба льокаї пігнали за втікаючим, не вижидуючи наспіваючих їм в допомогу товаришів.

Із далеких сіній проніс ся знова крик: Живо! Спішіть!

Ще два степені і Солмсберг опинив ся на долині!

Ось ще троха а був при дверях, які попереду лишив отвором — значить, мусіло йому тепер повести ся!

— Злодії! Рабівники! На поміч! — з різких історій йшли оклики за Солмсбергом.

Із його уст поніс ся хрипкий, дикий сміх! Нехай собі кричать тепер, кілько забажають — а він таки мусить втікнути!

Вже сягнув рукою до дверей, що лиш легенько були приперті й хотів вхопити за клямку — коли із зовні втворились.

В них станув один із старших слуг, що тепер увійшов в сіни.

Солмсберг з тривогою взад подався. Слуга же, на вид чужого чоловіка, спинив ся, а пізнавши графа, в одну мить зрозумів ціле положенє.

— Таки зловив я тебе! — кликнув. — Пожди, пожди но, мій пане! Вже дамо собі з тобою раду!

Се сказавши, прискочив до графа.

Хоч як коротко надумував ся, а однак се вистарчило, щоб решта прислуги наспіла. Були вже зараз за ним — коли то Солмсберг очутивсь із страху та живо в бік відскочив.

В слідуючу хвилину спустив свою руку — кругом резніс ся проймаючий крик — та він, мов тїнь яка, дверми вибіг на подвірє...

Коли збігли ся слуги, застали старого свого товариша в калюжі крови. В трудях мав слубоку рану, пробиту ножом або кинджалом.

Убійник пропав без сліду.

РОЗДІЛ СХХІІ.

НЕЩАСНА РОЗМОВА.

Коли доктор Бравер вийшов із заведення для божевільних, сейчас пішов до Єви.

Молода дівчина вижидала його повороту в горячкo-вoмy неспокою.

Коли вже із далеку заглянула його, живо вибігла на-проти та привитала його при вході.

— Бачивсь із ним! — радісно кликнув лікар, звита-вшись із нyoю. — Приношу вам сердечні поздоровлення від нього!

З великої радості Ева аж заридала.

Зворушена вхопила лікаря за руку й горячо стала йому дякувати за його труд. Вимогла, що мусів їй розпо-вісти слово за словом цілу розмову із Ериком.

Ева прислухувалась із незвичайною увагою, прямо дух в собі запираючи, а тяжкі сльози спливали в низ по личку.

Коли він скінчив, сердечно стиснула його праву руку й промовила:

— Нехай вас Бог благословить за ту потіху, якої я від вас зазнала!

Нова якась надія вступила в молодого лікаря, від ча-су розмови із Ериком, коли то він мав нагоду заглянути у нього за ухом знак, а сим впевнив ся, що він дійсно є молодим князем Нелідовим.

Найгорячішим його бажанем було допомогти бід-ному, нещасному князеві та його судженій. Тож не ща-див ні праці ні старань, щоб роздобути потрібних дока-зів, а Ева як також Елена допомагали йому в тих зма-ганнях, скільки їм сил ставало.

Кожда із них робила, що лиш тільки могла.

Молода княжна майже кожної днини, в означений час, приходила до Єви та істрічалась там із молодим лікарем.

Разом придумували над способами якби то вирвати Ерика із дому божевільних.

Коли Єлена вертала домів, якось так складалось, що лікар її відводив. Було, се зовсім природне, але нагода ся для молодого чоловіка була вельми небезпечною. В серцю його пробудила ся та розгоріла глибока та горяча любов до молодой княжни, дочки та наслідниці великого княжого майна.

Чи Єлена відчувала що діялось в його серцю? Чи ту сильну, глибоку любов його тим самим відплачувала?

Своїм поведенем нічого не зраджувала, вміла знаменито панувати над собою, що було вчасті прикметою її характеру, почасти же вислідом коли не виховання то життєвого досвіду.

Так вона з нічим не зраджувала ся, але коли була самою, тоді являв ся перед ньою образ молодого чоловіка так ясно та промінисто в її душі, що сама себе мимохіть читала:

— Чи я заслуговую на так велике щастє?

Доктор Бравер невтомно працював в користь князя Ерика, а охота до тої праці щораз то ще змагалась.

Найперше старав ся дечого дізнати в палаті мнимого князя. Ось він винаймив собі мешканє поблизько палати й почав наближати ся до слуг та з'єднувати собі їх не довіре. Поміж слугами вдавав маляря й дістав позволенє у завідателя відмалювати замок й поблизьку околицю.

Старий завідатель радо пристав на се й часто підчас роботи приступав до нього. Так само робили й другі слуги а се давало йому нагоду навязувати розмову то з одним то з другим льокаєм. Дійсно, годі було знайти ліпшу нагоду, щоб дізнати ся дечого від людей, як се. Так, невдовзі дізнав ся, що князь, сейчас після повороту із заграниці, відправив всю прислугу, що від непамятних часів служила на замку а прийняв зовсім нову.

Тепер Бравер взяв ся відшукувати давних слуг, однак се не так легко пішло. Всі його допити оставали без добрих вислідів — не вдало ся нікого віднайти.

Одної днини, коли лікар сидів на взгірю, зайнятий начеркуванєм малюнку, приступив до нього огородник й почав розмавлати.

Молодий лікар почаствував його цигареткою а сим вельми з'єднав собі його Той почав вобідно базікати та від нього дізнав ся Бравер деяких вельми важних подробиць.

Між иншим згадав також, що стара мамка молодого князя Ерика мешкає в маленькому сільци, лиш кілька миль від замку. Вона віддалась туди а по смерти свого чоловіка остала вже із старшим сином та вдвійку своїм хазяйством завідували.

Була се для молодого лікаря незвичайно цінна вістка. Радіючи вийшов із княжого парку й тої самої днини поспішив до сусіднього села старої мамки шукати.

Після довшого шукання та випитування дійсно вдало ся віднайти мамку, що здалеку від світа, серед тяжкої праці старости доживала.

Старенька бабуся чимало счудувалась, такого достойного гостя в своїй хатині побачивши. Прямо не могла догадати ся причини тих відвідин, але він живо се пояснив.

Вступаючи в хатину, сейчас спитав чи вона була мамкою молодого князя.

Стара жінка притакнула живо а в її очах заграло якесь світло — вона той час добре собі пригадувала. Стала вельми говірка, коли молодий лікар звернув розмову на молодого князя Ерика, й почала розказувати різні пригоди із його дитячих літ.

Про се вона знала много розповідати, так много, що лікарєви стало аж за багато. Його терпеливість перейшла не яку будь пробу!

Місцями однак балачка старої мамки була цікавою, а що важнійше, дуже пожиточною. Ось, наприклад, коли почала згадувати про той знак за лівим ухом князя, лікар став дуже уважливо прислухуватись. Із дальшого оповідання старої затямив собі ще се, що князь мав жовту пляму на правій стороні плечий.

Се могло мати величезну вартість в розпізнанню правдивого князя а відкриттю замозванця.

Розмова лікаря із старою мамкою тривала більш чим годину. Розповів їй, що пізнав князя в часі його присутності в Англії й щиро полюбив його. Тепер, приїхавши

сюди, прийшов їй відвідати та передати їй поздоровлення від Ерика.

Старенькій з радості аж сльози закрутилися в очах та по зморщках поплили в низ. Вона не знала про се, що появився якийсь другий, що його ім'я та княжу гідність присвоїв собі.

Пращаючи доктора Бравера вона йому щиро дякувала за відвідини та просила передати сердечні поздоровлення князеві Ерикові, котрого на руках своїх вибавила та власним молоком вигодувала.

Радіючи пішов доктор Бравер до Еви, щоб поділитись з нею вислідом нинішніх пошукувань.

Молода дівчина приймила його радісно а коли ще розповів їй про відвідини старої мамки, її оченята блиснули живо проміннями надії.

— Віднайдене цієї жінки може нам стати у великій пригоді! — нарешті відозвався поважно лікар. — Передовсім тепер мушу знова виїхати до закладу й там переконатися чи дійсно жовтий знак є ще у князя на плечах. Коли дійсно так є, то маємо ще один доказ більше!

Задумався на хвилю і сказав:

— Я-б хотів ще із княжною поговорити! Чи не знаєте, пані, чому їй вчора не було?

Ева спустила в низ очі наче-б чим зажурилась.

— Дійсно не знаю! — нарешті сумно відповіла. — Дуже мене се безпокоїть, що вона не прийшла. Може, хороші Господи, захоріла?

— Захоріла? Чи справді маєте причину так думати? — спитав. — Можеб найліпше було, пійти прямо до неї й дізнатися яка причина тої здержливості?

Порушений тою думкою, не надумував ся довго а рішучо вибрався в дорогу в напрямі палати старого князя Нелідова.

Коли дійшов до воріт та спитав придверного про княжну, запитав, що той надумувався троха й очі спустив до землі. По хвилі нерішучо відповів:

— Не знаю, чи княжна зможуть сьогодні прийняти вас, мій пане, бо князь-батько хорий, лежить в ліжку, а княжна Елена ні на хвилю від ліжка не відступає!

Грудь лікаря з полекшою підняла ся.

— Славити Бога, що се ніщо иншого! — подумав. Заспокоїв ся тим, що знав причину непоказування ся княжни та що їй самій ніщо не запрожує.

Надумавшись, що робити, подав дверникови візитну карточку і сказав:

— Прошу, подайте княжні ту карточку, може рішить ся прийняти мене хоч на пару хвилин!

І дійсно, не помилив ся. Незабаром вернув послугач і попросив лікаря до сальону молодої княжни. В кілька хвилин пізнійше сама Елена вбігла туди й сердечно витягнула обі руки йому на зустріч. Не було найменшого сумніву, що вона дуже зраділа його прибутем.

Коли послугач увійшов із карткою до кімнати, де лежав ходий, застав там Олександра, який тільки що вернув із своєї подорожі та прийшов наречену відвідати.

Перед чутким його ухом не пройшло незамітно оповіщення послугача. Замітив, що лице його судженої багрянцем покрилось, коли на карточці імя лікаря прочитала — а се дало йому много до думаня.

Тимчасом Елена вийшла, неясно звиняючись.

Коли увійшла до сальону й поздоровила молодого лікаря а її очі стрінули ся із його поглядом, її лице покрив темний багрянець а ціле її поведене вказувало на якусь дивну нїяковість.

— Я так журих ся вами, ласкава княжно, що в дома не міг собі знайти супокою — почав доктор Бравер, очевидно також нїяково себе почувачи. — Так я подумав, що найліпше буде, коли самий навідаю ся та спитаю, що вас в дома спиняє. Ева також тим журих ся, що вас і вчєра і передвчєра у ньої не було! Так я прийшов, щоб рівночасно й її заспокоїти!

Елена чутливо глянула на нього. На її личку відбила ся дивна м'яккість, а рука її в його долоні затремтіла.

Бравер доглянув її зворушенє.

— Я сама вже думала, що Ева непокоїть ся тим, що я не приходжу! — звиняючись, нарешті промовила. — А чєйже я не могла відійти від ліжка хорого батька! — довбавила, немов на своє оправданє. — Се лиш хвилєва неміч, однак хорий нетерпєливить ся, коли хоч на хвилину відійду із його кімнати. Так мушу і в дєнь і в ночі бути

при ньому, а про вихід із дому наразі й думати не можу!

Після хвили мовчанки так даліше говорила:

Я дуже рада була б бодай яку вістку на своє оправдане переслати, однак не знала кому се припоручити. Із мого окруження, ніхто не сміє дізнати ся про се, що я маю яку будь сполуку із Евою!

— Зовсім влучно! Я вже самий про се думав! — при-
такнув Бравер на знак, що її розуміє. — Задля того я
самий сюди прибув. Мушу поділитись із вами дуже важ-
ною вісткою; Вдало ся мені віднайти мамку князя Ерика
Нелідова!... Щож ви, пані, на се?

Із уст Єлени вихопив ся легкий виклик радості.

Вона сіла у фотель й вказала гостеві місце проти се-
бе.

Обоє сиділи так, що були відвернені плечима до две-
рий сусідньої кімнати, а крім того так були заняті роз-
мовою, що й не доглянули як відхилила ся занавіса та із
поза ньої двох блискучих, цікавих очий за ними слідило.

Недоглянений ними нахаба уважно всьому прислуху-
вав ся та із своєї криївки много цікавих та потрібних собі
річий із їхньої розмови дізнав ся.

Єлена про все з окрема розпитувала а Бравер мусів
їй цілу свою розмову із мамкою князя Ерика переповісти.
Вона прислухувалась всьому із очевидним подражненем.
Коли скінчив, похилилась до нього та із щирим бажанем
промовила:

— Давби Бог, щоб ваші з'усилля увінчались добрим
успіхом! Вірте мені, що ніхто щирійше не може того ба-
жати, як я! Бачите, присутність мого нареченого з
кождим днем стаєсь більш невиносимою!

Прямо не стає мені слів, щоб висказати яке обри-
джене відчуваю до нього! Ох, колиб ви бачили як він за-
ховуєть ся! Як забігає коло старого князя! Як підле-
щуєсь до нього, а рівночасно обманює! Тепер доперва в
цілій наготі бачу який се підлий та нікчемний чоловік із
нього! Як же я гидую ним!

Колиб ви були свідком його поведення, зрозуміли б
моє обриджене, та й на самий вид його самі відчули б від-
разу до нього!

Бравер знова допитливо глянув на неї, а сей погляд

її знова змішав. Вона ж бо гаразд відчувала, що сей погляд означає!

Молодий лікар дивувався, що вона дотепер ще не мала відваги отверто сказати своїйому батькови того, що знала про свого нареченого.

— Тепер, передовсім, мусимо старати ся, щоб увільнити Ерика із дому божевільних! — знова почала. — Коли він вийде із відтам, то самий нам допоможе у ви-найденому доказів. Самий він зможе неодноразово пояснити, що стане нам у великій пригоді.

— Я також так думаю! — поважно притакнув Бравер — Отак із увільненням його не така то легка справа, як пані думають. Його дуже пильно стережуть! Завтра, найпізнійше позавтра, знова відвідаю його — може нагодиться ся вільна хвиля, щоб йому розповісти про стару мамку!

— Ох, зробіть се, пане докторе! — кликнула вродувана Єлена. — Скажіть йому, прошу, що ми всіма силами старатимемося, та що ніяка жертва не буде тяжкою для нас, щоб лиш йому допомогти! Бідний чоловік! Представляю собі як йому прикро, що такого прийняття зазнав у вітчизні! Передовсім жаль мені бідної Еви — вона ж його так сильно кохає та обожає!

Спинилась, щоб відітхнути й задумалась над долею нещасної пари любків.

— О, колиб ви могли збагнути яка я нетерпелива — перебила знова мовчанку — як хотілаб я цілу ту справу покінчити, тимбільше, що мій наречений натискає, щоб приспішити вінчанню! Особливо тепер, коли князь захорів, може йому се легко вдатися, щоб князя для своїх намірів з'єднати, а сі його старання можуть мені значно скоротити час, який я-б хотіла використати, щоб увільнитися із тих ненависних пут. Була се моя одинока надія, що в сих тяжких часах мене піддержувала та від розпуки хоронила! Що прийшлося би мені зробити, колиб і се ще завело? Не маю відваги навіть думати про се — здається, я-б того не пережила!

— Прощу, здайте ся на мою поміч! — відповів поважно Бравер і зворушений подав їй руку. — Всі свої сили зберу, щоб ту справу як найскорше покінчити. Може Бог

мені допоможе добути так важні докази проти винownika, що одно наше слово вистане, щоб всі його справи представити у правдивому світлі!

Сказавши се, лікар зітхнув із очевидною полекшою.

Єлена схвилювалась. Її груди живо та сильно піднімались, а блискучий погляд зраджував внутрішню бурю.

— Ах, колиб я се могла вже побачити! — шепотіла зітхаючи. — Його виду вже довше я не всилі знести! Він се добре знає, та відчуває, як ненавиджу його! — говорила дальше без віддиху — а однак таки накидаєть ся із своїми любощами, та перед моїм батьком вдає розлюбленого нареченого!

Часами здаєть ся мені, що вже довше не зможу себе вязати та прямо в очі кину йому визов „обманець” — а лиш думка про Еву від сього мене спиняє! Задля неї ту жертву приношу!

Занавіса над дверми знова хитнула ся й пара зловіщо лискучих очий із поза неї виглянула. Нахаба не зводив погляду із лиця княжни та її товариша.

Єлена зовсім не знала про се, що її хтось підглядає та підслухує, инакше булаб більш осторожною.

Бравер встав із крісла. Знав, що довше вже годі йому оставати тут із княжною; обавляв ся, щоб його довга присутність не стала дуже замітною та не стягнула безпотрібного підозріння.

— Надіймо ся, що справа піде як найкраще! — сказав, сердечно поглядаючи на Єлену та цілуючи її руку, яку вона йому на прашанє подала. — Думаю, що ви, княжно, переконані про се, що мені лежить на серцю щоб як найскорше добути князя із дому божевільних та повернути його до давних, приналежних йому прав! Здаєть ся мені, що не матиму супокою, доки сього не довершу!

— Колиж можна надіяти ся ваших відвідин у Еви, княжно? — спитав відходячи.

Єлена надумувалась декілька хвилин, потім живо відповіла:

— Вибачайте, завтра не зможу оставити батька та хочби на хвилю заглянути до Еви! Колиб ви мали щось дуже важного мені переказати, то прошу напишіть та пе-

реши́ть до мене через довіреного післанця а коли зайде конче потреба, ставлю ся на ваш поклик!

Глянула так сердечно немов прохаючи чого, а потім осторожно добавила:

Для більшої певности прошу не підписувати ся чи то на карточці, чи на листі! Зовсім вистане, коли мені зазначите що зайшло, де й коли схочете зі мною стрінутись! Старатись му прийти в означену пору, та в означене вами місце! Я певна, що стрінусь із деякими перепонами, але їх усуну з дороги. Нема такої небезпеки, на яку я-б радо не рішилась!

Коли молодий лікар вийшов із кімнати, довший час стояла Єлена при вікні й гляділа за стрункою, шляхотною постатю, доки вона зовсім із її очий не зникла.

Серце її напрасно товкло ся. Зовсім ясно пізнавала, що сей чоловік із кожною дниною ставав дорозшим її серцю, та що без нього прямо не могла зрозуміти як жити-б могла!

Знала напевно, що він її кохає — що її почування тою самою мірою відплачує — а свідомість того додавала їй незнаної дотепер роскоші.

Але куди се мало їх довести? Аджеж він знав її лиш як княжу дочку — чи не відсахнеть ся від неї, коли дізнається, що вона вчинила — коли дізнається ся про цілу її минувшину?

— Ні, ні! — стиха шепнула й вся стрепенулась. — Се булоб дурним, колиб я довше хотіла віддаватись тій надії, що він на такий случай хотів би задержати свою любов для мене! Се булоб божевіллям, колиб я хотіла замкнути свої очі на се, до чого мусить прийти!

Коли нам нарешті вдасть ся увільнити князя Ерика із тих путів, коли з допомогою Бога вдасть ся позбути також того нахаби, тоді знаю також що маєть ся стати зі мною! Тоді і я мушу пропасти із відси, бо скінчить ся прекрасний мій сон, що через недовгий час мені в голові роїв ся! Тоді і я мушу потерпіти! О, Боже! Навіть думати про се не можу! Що станеть ся зі мною? Що станеть ся!...

Глибоко схвильована вернула нарешті до хорого і

застала свого нареченого що оповіданнями веселих пригод хотів його розвеселити.

Олекса виглядав такий спокійний, немов то зовсім нічого важного не зайшло. Але довго вже не ждав: зараз коли Елена увійшла, попрощався з князем й живо пігнав до своєї палати.

В його душі все кипіло й перекидалося.

— — — — —

Коли Елена вийшла із княжої кімнати, щоб стрінути Бравера, Олекса вимавляючись якоюсь дрібничкою, незаметно вийшов назирцем за нею.

Сховався за занавісою в проході із сусідньої кімнати та підслухував так розмову своєї нареченої із лікарем.

Пізнавши тепер цілий її намір, він аж жахнувся — він бо не сподівався, що Елена із Евою та молодим лікарем змовилися, щоб відкрити перед світом його правдиве лице.

— Хоче мене знищити! — подумав і безмірна лютя його обняла. Мало що не вискочив ізза тої занавіси, щоб власними руками обоїх задавити.

Мусів ужити надлюдської майже сили волі, щоб себе зрівноважити.

— Що-ж мені се допоможе, коли розповім князеві, що вона за одна? — думав собі. — Адже, в ту саму хвилину вона й мені здерла би маску із лица, а тоді я пропав би цілковито! На сьому я-б вийшов ще гірше, чим вона!

Ні, ні! Того не смію зробити! Се вийшло б дуже незручно. Лиш хитрощами та підступом можу її обезсилити! Але як? Яким способом? — думав, рукою чоло потираючи. — Що тут розумного видумати, щоб їхні наміри попсувати?

Надумувався добру хвилю. Нараз випрямився а лице його викривила чортівська усмішка.

Се буде найліпше! Найперше його, тоді її! Ха, ха, ха! — зареготався злобно. — Се буде гарна несподіванка для неї, коли знайде порожню кліточку! Ах, се знаменитє!

Того самого ще вечера — а було се вже досить піз-

но — Олекса поїхав повозкою до заведення божевільних, де правдивий князь був приміщений.

Управитель заведення був чимало здивований, коли оповістили, що князь прибув в так пізну пору.

— Даруйте, що в так пізну пору приходжу та перешкаджаю! — почав князь із ввічливою усмішкою — однак мушу з вами поговорити в дуже важній справі! Се та сама, нещасна історія із тим чоловіком, якого із мого приказу в сім заведенню приміщено! З його причини маю так много клопотів, що вже раз-на-все хотівби із ним покінчити! За много вже мені того доброго! Дійсно, вже терпцю не стає!

Щоб вам зрозуміти гаразд, то мушу пояснити: Люди дізнали ся, що того божевільного вдалось мені примістити у вашому заведенню й те кругом рознесло ся так далеко, що із сего мені багато неприємности а то й невигоди!

Іменно розійшла ся вістка — а не знаю де їй початок — що той хорий є правдивим, дійсним князем і що тому лиш я з дороги його спрятав, щоб його місце, гідність та маєток самий міг забрати.

Се є причиною, що багато мені на сьому залежить, щоб він можливо як найскорше вийшов із сього заведення та знова серед людей показав ся.

Управитель счудував ся.

— Не розумію гаразд, ласкавий князю... — почав покашлюючи.

— Пане управителю, сейчас мене зрозумієте! — відпер Олекса, дивно всміхаючись. — Ще раз вам все поясню. Сюди я прибув, щоб хорого сейчас з собою забрати та вернути йому повну свободу.

А щоб справу влєкшити, хочу просити, щоб ви, пане управителю, постарались так зробити, щоб хорий сьої ще ночі свободно вийшов на волю. Всі будуть думали, що він втік і ніхто не знати ме, що я свою руку приклав до того! Все має виглядати немов случайно так склало ся!

Кінчаючи послідні слова, Олекса недбало виймив із кишені мошонку й поставив перед управителем, на столі, звій більших банкнотів.

— Сї гроші будете ласкаві, пане управителю, роздати

помежи тих урядників заведеня, що вважливо піклувалися хорим в часі його хвороби! — говорив з певним признанем. — Думаю, що в сей спосіб заперечу розсіванню брехонь й запевню собі сталий супокій!

Він же — нехай собі в світі дає раду, як може! — додав мнимий князь Ерик. — Я вже о се постараюся, щоб йому відхотіло ся із такими невмістними забагами виступати! Мушу передовсім запевнити собі тривалий супокій!

Рішуче поведенє молодого князя як також поважна купочка гроший вчинили своє. Управитель, після надуми, заявив, що постараєсь о все.

Так то за гроші в світі можна все здобути!...

Олекса ще раз впевнив ся що до мовчанки управителя й других урядників, відтак рішили, що він ждати ме з повозкою недалеко заведеня, доки прислуга не зійдець ся на вечерю.

Ся хвиля, після думки управителя, була найвідповіднійшою, щоб хорого, без зверненя на се уваги сторожів, вивести із келії та відпровадити до княжої повозки!

— Більшою сумою проший підкуплю сторожа, а він вже влекшить позірну втечу! — заявив управитель.

Дальше ще обговорили кожду найменшу дрібницю — бо після думки князя, се був одинокий спосіб доброго переведеня справи.

Відтак попрощав ся із управителем заведеня і в невеликій віддалі вижидав приходу хорого.

Нетерплячка його призла а кожда хвиля здавалась йому вічністю. Все обавляв ся, що зайти може щось непередвидженого й тремтів на саму думку невдачі так зручно обдуманого наміру.

Минуло так з пів години, коли се нараз побачив із темряви висувалочих ся двох людей, що поспішно наближали ся до повозки.

Олекса всунув ся глибоко в кут повозки, щоб Ерика своєю появою не счудувати та не застрашити.

В кілька хвилин пізнійше станув дозорець із князем Ериком перед повозкою, якої дверцяти живо втворив.

— Сідайте в повозку! — сказав до свого товариша. — Поїдете у місто, а там вас вижидати ме ваш товариш!

Ерик без надуми зробив, як сторож приказав.

Але тільки що всадовив ся в повозці, як фірман за-
тяв коні й повозка живо покотила ся дорогою.

Ерик спер ся на подушки та зітхнув з полекшою.

За хвилю однак зірвав ся зі страхом.

Побачив, що він не самий в повозці.

Похилив ся, щоб приглянутись до лица сидячого із
боку муштини, але аж скричав, пізнавши його.

Жахнув ся, думав втікати. Кинув ся втвирати двер-
ця та вискочити — але почув, що Олекса захопив його
сильними руками, та знова кинув на подушки повозки.

— Останьте тут! — крикнув грізно і зараз перед
Ериковими очима блиснуло дуло револьвера.

Князь хоч не був страхопудом, але в туж хвилю душа
його була на рамени. Самий не знав, що почати з собою.

— Одно лиш порушенє, один оклик, а пропадеш! —
почув голос обманця зараз побіч свого уха.

Бідний вязень — бо за такого можна було вважати
князя Ерика — знесилений впав на подушки повозки. Не
був спосібний до ніякої самостійної думки, ні руху.

Нарешті охолов троха із першого вражіння а тоді пі-
знав, що булоб дуже нерозумно самому накликувати не-
безпеку. Знав бо дуже добре, що той, котрий рішив ся
виперти його із належного йому становища, та відібрати
ім'я й майно, не здрігне ся перед убійством, коли того
потреба вимагати ме.

Положенє бідного князя було більш чим розпучливе.
В смертельній трівозі, звернув ся з горячою молитвою до
Бога, бажаючи у нього помочі добути ся із кітків ворога.

Молитва та відданє ся під опіку Бога, троха заспо-
коїли його. Однак, була се дуже прикра їзда, яку оба
мовчки відбували.

— Куди він мене везе? Та що станеть ся зі мною?

— — — — —
— — — — —

В домі божевільних не знали ще про втечу князя.

Коли доглядачі після вечері повставали від стола, а
лікар ще раз обходив своїх хорих, вибіг із Ерикової кім-
нати застрашений сторож та тяжко сапаючи заявив, що
хорий без сліду, пропав із своєї келії.

Лікар живо побіг за ним до кімнати й бистрим, слід-

чим оком розглянув ся кругом, відтак підбіг до втвореного вікна.

Тільки що перехилив ся в долину, скричав і витягнув в гору грубий посторонок, що привязаний був до рамів вікна.

Був певний, що хорий тим способом спустив ся в долину й на волю дістав ся.

Дуже сим зажурив ся. Не чекаючи довго, побіг до управителя, щоб сповістити його про втечу хорого.

Управитель вдав, що та вістка несподівано заскочила його і, на позір, був сим дуже немило вражений. Приказав, щоб сторожа розбігла ся в різні сторони й шукала збігця. Обіцяв навіть високу нагороду тому, що зловив би його й знова привів.

Розумієть ся, що се для прислуги та помічників було чималою заохотою. Побігли з ліхтарнями та смолоскипами із найширішими замірами, щоб збігця віднайти та з поворотом до шпиталю привести.

Не ходило їм о самого збігця — було їм зовсім рівнодушно чи управитель мати ме одного божевільного більше, чи менше — тут манила їх обіцяна нагорода!

В самім заведеню було велике замішанє. Втеча князя Ерика всіх, без виїмку, порушила та з рівноваги вивела.

Лікарі зібрали ся на нараду; зі всіх же, здавало ся, самому управителеви найбільш немилою була та справа і він, здавалось, був би не пощадив ні проший ні труду, щоб лиш повіреного його опіці хорого знова до заведеня дістати.

Десь около півночі вернули післанці й заявили, що всі їхні старання остали без ніякого висліду, та нігде не були всилі навіть на слід збігця попасти.

Другої днини прибув до заведеня доктор Бравер. Знова приїхав гейби то у відвідини до свого друга доктора Дерінга.

Дерінг схвильований вибіг напроти, сердечно поздоровив його й завів до своєї кімнати.

— Дуже добре, що якраз тепер приходиш! Наче на поклик являєш ся! — говорив Дерінг, запираючи двері кімнати — бач за пів години був би ти мене вже не застав тут — якраз мав я їхати до міста! Знаєш, вчера ста-

лась у нас пригода — один із наших хорих потайки висмикнув ся. Се дуже немила справа — може мати за собою дуже немілі наслідки!

Бравер глянув на нього не прочуваючи нічого злого.

Той же так даліше говорив:

— Задля твоєї цікавості скажу тобі, що наш збіглець се ніхто другий, а лиш самозванчий князь Нелідов, якого то недавно я показував тобі та з яким ти навіть розмавляв!

Тепер Бравер аж кинув ся під вражієм такої несподіванки. Із його уст вихопив ся оклик незмірного жаху. Вдивив ся в приятеля остовпілим поглядом, немов слів не був в силі пііймити.

— Він — князь — Ерик Нелідов — втік! — вибовтав нарешті придавленим голосом. — Мій Боже! Як же се стало ся? Як же се можливе? Аджеж його так добре стерегли — яким же способом міг втікнути?

— Ось се й нам незрозуміле — його втеча здавалась бути немислимою! — відповів Дерінг, не будучи в силі прийти ще до рівноваги. — Якраз ми всі сиділи при столі, заїдаючи вечерю, а його сторож вийшов до кухні, щоб взяти чаю для хорого, а сю якраз хвилину той використав, щоб висмикнутись із відси!

Хто йому доставив здорового посторонка, по якому спустив ся в долину, се остає загадкою для нас!

Бравер живо проходжував ся то в одну, то в другу сторону. Лице його було незмірно бліде. Тремтів всім тілом, аж коліна під ним вгинались. Ціла його постава зраджувала внутрішнє хвилюванє.

— Мій Боже! Колиб Ева дізналась про се! — шепнув ледво чутно. — Але хто міг йому допомогти в тому? Се майже немислиме, щоб він самий се зробив! Ціла ся справа видаєть ся мені вельми підозрілою!

Його гнів із кождою хвилиною змагав ся. Що раз то живійше проходжував ся по кімнаті. Аж врешті спинив ся перед своїм другом та, на позір, спокійно спитав:

— Чи дійсно ніякого сліду не найдено?

— Ні, навіть найменшого сліду не вдало ся нам знайти! — відпер Дерінг. — Управитель не хоче, щоб справа ся стала загальною звісною й тому не звідомив поліцію

про се. В противному разї, в порозуміню та з допомогою поліції легко би можна приловити збігця, бо не вдало би ся йому сховати перед слідчим оком та нюхом тайних агентів.

Бравер відітхнув з полекшою.

Так, значить, легко може вдасть ся Ерикови сховати десь в безпечному місці. Бажанє управителя, щоб справу не розголошувати, може вийти князеви на користь.

В заведеню однак ніхто й не подумав як велику дурницю роблять тим, що закривають цілу справу.

Незабаром Бравер попрощав свого друга. Прощанє було, на позір, зовсім спокійне, але в дійсности, Бравер був так схвильований, що не знав, що з собою почати.

Прямо пішов до Еви, щоб із ньою поділити ся вісткою про втечу її коханого.

Ева, що вже через вікно його заглянула, вибігла напроти й стрінула його в сїнях.

Тільки що глянула в його блїде, схвильоване лице а відчула, що зайшло щось несподіваного.

Поспішно завела його до своєї кімнати й попросила спочати.

Лїкар однак не міг собі знайти супокою, доки вісткою не поділив ся із ньою.

Із уст молодой дївчини вихопив ся радісний оклик.

— Слава Богу найвищому, що видобув ся із відтам! — кликнула радісно. — Він вже вільний, невдовзі дізнаємо ся, де він перебуває! Може самий звідомить про се!

Її радість не мала границь. Із великого щастя аж розплакала ся а впавши в обійми матері почала її цілувати та обіймати. Бідна старенька майже не знала, що робити із радости й дякувала Господу Богу за чудесну поміч нещасному князеві. Охоловши із першого вражіння, спитала чому Ерик зараз до них не зайшов, а Ева відповіла на се:

— Легко домірковуюю ся того, мамочко — він тому не зайшов, що бояв ся щоб його не спостерегли й знова не увязнили! Думаю, що так через декілька днів ховатись ме, а опісля дасть нам знати, де обертаєть ся!

— Чи не слід би й княжну Єлену звідомити про Ерикову втечу? — спитав доктор Бравер.

— Розумієть ся! Вона повинна сейчас про се дізнати ся! — живо відповіла Ева. — Але як се зробити? Я-ж не можу показати ся в домі князя!

— Ні, ні! Се булоб дуже неосторожно із вашої сторони, пані! — рішучо заперечив Бравер. — Я-б на се ніколи не позволив! Піду самий й розповім про се!

Се сказавши, попрощав ся із ними й вийшов.

Вибрав найкоротшу дорогу до палати. Се, що зайшло, здавалось йому, було так важне, що не міг рішити ся листом передавати.

Елену взяла така нетерплячка, що другої днини не була в силі діждати ся. Числила години й чвертки до того часу, коли мала піти до Еви. Мала також надію застати там доктора Бравера і се якраз було причиною тої нетерплячки.

Коли посутеніло і старий князь троха здрімав ся, вона почала тихесенько проходжуватись по освітленій кімнаті.

Видалось їй се дуже дивним, що Олекса пораз перший від часу слабости князя не показав ся на замку. А чейже її батько не був ще зовсім здоровий!

— Що-ж би се могло бути?

Ломила собі голову над тим, що моглоб бути причиною його неприсутности, бо хоч із одної сторони була вдоволена із того, що заощадив їй терпінь, яких зазнавала завсїгди в його товаристві, то знова з другої сторони, здавалось їй се підозрілим та тому дуже гризло її.

Із глибокої задуми вирвало її знагла легке ковтане до дверей. Вслід за сим увійшла покоївка і вручила їй лист.

— Се певно від нього! — подумала й радіючи вибігла поспішно до другої кімнати, щоб листа прочитати.

І дійсно не помилилась! Згідно з умовою, на листі не було підпису. Був вельми короткий. Читала:

„Прошу без’услівно явити ся на Королівській площі, під „Памятником Побіди.” Благаю, прибудьте, бо маю вельми важну справу розказати, яка вас живо зацікавить.”

Дивне зворушенє обняло Єлену, коли ту записку прочитала. Приложила руку до живо ковтаючого серця, що прямо пукнути хотіло.

Ні хвилі не зволікаючи, сховала лист в кишеню й подзвонила на служницю.

Коли покоївка явилась на порозі, княжна приказала їй остати при ліжку старого князя, а колиб він пробудився, щоб йому сказала, що вона лиш на хвилю вийшла на двір, свіжим воздухом відітхнути.

— Незабаром верну! — додала виходячи. — Голова із болю прямо лускає, мушу троха пройти ся.

Потім побігла до своєї кімнати, щоб троха перебратися. Взяла довгу, темну загортку, а лице закрила густою сіткою, так, щоб хто знакомий, стрінувши її на вулиці, не пізнав.

Скорим ходом вийшла із палати й побігла в сторону Королівської площі, де вже вижидав її доктор Бравер.

— — — — —
— — — — —

В кілька хвилин, після виходу Єлени, прийшов лікар й дізнав ся, що княжна вийшла кудись, але незабаром верне.

— Чи може схочете заждати на поворот княжни? — спитав слуга дуже ввічливо. — Заявила, що дуже скоро поверне!

Доктор Бравер спустив очі в низ й задумав ся на хвилю. Відтак глянув на слугу й кивнув головою, на знак, що остане!

— Так! Так найліпше буде! Безуслівно мушу поговорити із княжною! — сказав, гейби до себе. — Пожду, доки вона не верне!

Слуга завів його до ждальні й попросив сісти та пождати до повороту його пані.

Час вижидання здавався молодому лікарєви незмірно довгим — він прямо числив мінути й секунди.

Минуло чверть години — пів — а Єлена все ще не вертала.

— Куди могла вийти в так пізну пору?

Нараз прийшла йому думка:

— А може побігла до Еви і тепер там вижидає його?

Думка ся його з'електризувала. Підняв ся живо із сидження, вийшов до сіний й заявив слугі, що мусить вийти в пильній справі, але за пів години знова верне а тоді, має надію, що застане вже княжну.

Булицею пігнав, скільки сил лиш стало. Вертав знаною собі дорого, якою прийшов, а коли нарешті переступив поріг кімнати, де мешкала Ева, спитав задихуючись:

— Чи княжни тут не було?

— Ні! — відповіла Ева здивована, не вміючи собі пояснити того питання. Вона-ж думала, що лікар пішов до Єлени, щоб її звістити новину, та що в дома її застав.

На лиці лікаря відбило ся легке счудуванє. Він був певний, що тут застане Єлену.

Перечекав з пів години в товаристві Еви й старенької матери її, відтак знова побіг в напрямі палати старого князя.

Коли остаточно наблизив ся до палати побачив стоячу перед брамою повозку а на сходах стрінув облудного князя Ерика, що змірив його згірдливым поглядом.

— Чи княжна вже вернула? — спитав він слуги, що якраз наблизив ся до нього.

— Ще ні! — відповів слуга якомсь журливо. — Старий князь вже давно пробудив ся й питає про княжну. Він також нетерпеливо вижидає її повороту!

— Куди саме княжна вийшла? — втрутив ся Олекса до розмови, але сказав се таким тоном, щоб дати їм відчутти свою висшість.

— Не знаємо того, ласкавий пане! — відповів живо слуга. — Княжна сказала покоївці, що йде на прохід, свіжим воздухом відітхнути, але скоро верне!

Від того часу минуло вже майже півтора години, а княжни ще нема із поворотом. Князь-батько дуже тим зажуриє ся.

Вислухавши сього, Олекса відвернув ся, нарочно не звертаючи уваги на лікаря, й пішов на гору, до кімнат хорого стрія.

Лікар глянуv за ним блискучими із гніву очима — пиха того обманця вколола його до живого.

Постояв ще якийсь час, задивившись вперед себе та роздумуючи над тим, що могло стати ся з Єленою та чому не вертає!

Був майже в розпуці.

Не оставало ніщо иншого зробити, як знова забратись.

Слузі сказав, що раз ще прийде, щоб дізнати ся, чи вже княжна вернула.

Вже пізно в ніч лікар втретє переступав поріг княжої палати.

Зараз при вступі впало йому в очі замішанє, яке тут загально панувало. Вся прислуга крутила ся несупокійно по сїнях. Скрізь стрічав залякані, схвильовані лиця а коли звернув ся до одного, побіч нього проходячого послугача і про княжну спитав, не одержав ніякої відповіді. Льокай так був зайнятий чимсь, що не чув про що лікар його питає.

По сходах вийшов на гору і пройшов довгими, напівосвітленими сїнями, доки не стрінув одного із старших слуг.

Спинив і спитав знова про княжну. Але і сей нерадо глянув на нього й відповів:

— Мій Боже! Ми самі не знаємо, як собі пояснити так нагле зникненє княжни! Старий князь в розпуці а що хорий, то се йому ще більше шкодить. Почав вмілівати й попав в таке знесиленє, що треба було лікаря покликати. Ще не прибув й вижидаємо його кожної хвилини. Коли за годину княжна ще не верне, то молодий князь повідомить про се поліцію, бо обавляєть ся якогось нещастя!

Смертельно блідий, із широко втвореними очима, Бравер видивив ся на послугача.

Обняла його незмірна тривога і прочутє, що Єлені щось страшного мусіло приключитись. Инакше бо прямо немислиме, щоб, знаючи про хворобу батька, так довго і в так пізну годину поза домом перебувала!

Хвилю ще розмавляв із слугою, виявляючи йому свої здогади й запитував, що він самий про се думає. Відтак вийшов з палати прямо в розпуці.

Знова пігнав до Єви, памятаючи, що просила його, щоб доніс їй, чи княжна вернула домів.

Бідна дівчина жажнула ся, дізнавшись, що Елена таки не вернула. Старенька її мати також не знала що думати про се.

— Мій Боже! — шепнула молода дівчина, не будучи в силі себе зрівноважити. — Що се може означати? Чейже мусіла знати який несупокій та журу викличе в дома її неприсутність в таку пору! Як же се бути може, щоб вона не тямилася про се? Вже хоч би на старого батька мусілаб вважати!

Бравер лиш мовчки кивнув головою. На смертельно блідих лицях його відбила ся тривога.

— Мушу вас попрощати! — промовив нарешті здавленим голосом. — Не буду мав супокою, доки не дізнаюся, що стало ся із ньою! Самий шукати му чи на слід не попаду! Добраніч паням!

За хвилину вийшов з горячковим несупокоєм, а Ева співчуваючим поглядом його проводила.

Бачучи хвильоване й розпуку його, відчула що в серцю молодого лікаря зродила ся глибока любов до княжни, та що вже там добре корінь запустила.

На саму думку про се, закрутились в очах її сльози співчутя.

— Бідний, бідний чоловік! — шепнула ледво чутним голосом. — Коли так справді є, то розумію ту велику розпуку його! Можу бо представити собі, як се зникнення журисть його!

Деж однак поділа ся Елена?

РОЗДІЛ СХХІІІ.

ВТЕЧА.

Ясне проміне сонця злегенька вдираючись через закрите вікно розбудило молоду, спячу на отомані дівчину.

Вона звільна втворила великі, сині очі, але знова їх замкнула, немов вражена ясними проміннями сонця. Від-

так підняла ся й сіла на своєму ліжку. Кілька разів кліпнула очима й повела ними звільна по кімнаті.

По хвилі вискочила із ліжка, тремтячою рукою відгорнула ясні кучері з над чола і ще раз глянула широко втвореними очима кругом себе.

Де-ж вона? Ся кімната видалась їй зовсім чужою, незнаною дотепер! Яким же чином вона дісталась сюди?

— Мій Боже! Де-ж Дора? — шепнула Ільона півголосом підходячи на середину кімнати.

Знова спинилась. Знагла дрозд пройшов цілим її тілом. В безмірній трівозі підняла руки в гору, наче до молитви.

— Що стало ся зі мною? — зойкнула мов з болю. — Колиб я лиш знала — колиб мені хотів хто сказати, що те все значить! О, та тривога, що бідне моє серце безсилем обнімає!... Так мені якось прикро та страшно — сама не знаю чого!...

Тепер якраз почула із двора якийсь скорий хід. Бистро направила слух, голову до землі похиливши.

Незабаром втворили ся двері та до середини увійшов Ібрагим, сусід незнакового їй добродія.

Ільона крикнула жахливо і взад уступила.

Коли глянула в понуристе лице того грізного мушени, що тепер хутко запирав двері за собою та наближав ся до ньої, задеревіла зі страху.

— Мій Боже, що се має значити? — питала себе, повна смертельної тривоги. — Як же я дістала ся сюди, до своєї хати?

Чи се ви мене сюди привели? Кажіть, чому ви се зробили?

Ібрагим станув перед ньою й приглядав ся хмарним, грізним поглядом.

Лице його здрігало ся. Лють незмірна корчем його стягала підчас коли, замість відповідати на її питання, щось собі під носом воркотів.

Ільонина тривога збільшилась.

Тремтячу свою руку положила на грудях та придавленним голосом промовила:

— Мій Боже! Не виставляйте мене на ще більшу муку! Скажіть, пощо ви мене сюди привели? Що думаєте зі

мною зробити? Де Дора? Чому ви мене розлучили із ньою?

Ібрагим з'їдливо просичав крізь зуби та з гнівом відтрутив її руку, що на рамени його спочала. Глянув на неї з гнівом й відступив взад.

— Пощо питаєш, дівчино? — крикнув гнівно. — Що думаю з тобою зробити про се пізнійше дізнаєш ся, коли вважати му відповідним! Се твоє нещастє, що, замість тамтої, ти мені в руки впала — але ж я хочу таки бодай дещо скористати з того! Сього за зле мені чейже не возьмеш!

Спинивсь, почав наслухувати.

На дворі счинив ся якийсь гамір, а се його застановило. Не задержуючись довше при дівчині, звернув ся тепер до дверей, якими луснув позад себе

Ільона глянула за ним зі страхом, широко втвореними очима. Останні слова Ібрагима викликали в ній прочутє, що отірченє та гнів не так до ньої відносили ся, а були радше наслідком особистого неповодження. Зробив очевидно щось такого, що знищило всі його наміри — перечислив ся видно, а се в таку лють його ввело!

Звільна все вияснилось. Доміркувалась, що Ібрагимови не о неї ходило а Дору, та що сеї заміни він неміг переболіти.

Ломила руки в безсильній розпуці, а з очий покотили ся горячі сльози.

— Так се я несвідомо виратувала її! — потішала себе. — Булаб може нужденно пропала, колиб була дістала ся в руки Ібрагима — можливо, що батько бувби вже ніколи більше її не побачив!

Ся думка її почасти заспокоїла. Хвилю тїшилась бодай тим, що в сей спосіб прислужилась Дорі. Незабаром однак знова сумно зітхнула.

— Що станеть ся зі мною? — шепотіла в розпуці й колибаючись підійшла до отомани та безсильно повалилась на неї.

Що він думав кажучи, що хоче з того скористати? Чи тепер весь його гнів та жорстокість обернуть ся проти мене? Чи на мені схоче пімстити ся за той завід?

Ах, се булоб страшне! — зойкнула в розпучі і, сперши голову на руки, сиділа так довгий час в тяжкій задумі.

Ломила собі голову, а не могла придумати дороги до виходу із того розпучливого положення. Була зовсім в руках того ненависного чоловіка, на ласці й неласці його — без надії на ратунок.

Пристапила до вікна й цікаво глянула. Хотіла його втворити, але мимо напруження, не вдалося їй цього доконати.

Легко зітхнувши відступила, бо заглянула що із зовні було прикріплене залізними штабами. Але, оскільки могла заглянути із вікна, побачила, що не була в домі Ібрагима, але в зовсім чужім місці.

Се їй ще більше зажурило. Зойкнула із жалю, роздумуючи над тим, що їй ще чекає, а знала що ніщо потішного!

— Се він певно з розмислом зробив — думала — а зробив тому, щоб Дорин батько, вернувши додому, на його слід не попав!

О, мій Боже! Як же бідна Дора десь журить ся мною!

Під впливом того болю сиділа Ільона довгий час не порушно на отомані. В безмірній тривозі не була в силі щось рішучого постановити.

Не мала поняття, що станеться із ньою та яку долю Ібрагим призначив їй. Тремтіла перед ненавистю та жорстокістю того нарваного чоловіка й боялася, що він за всяку ціну старатиметься не держати її подальше від Дори, щоб вона не могла остерегти свою подругу, ані їй розказати про се, що зайшло!

Сонце вже дуже високо підняло ся на небі, а до Ільони ще ніхто не заходив.

Нараз почула якийсь рух в сусідній кімнаті. Схопила ся на рівні ноги й підбігла до дверей. Вхопила за клямку, бажаючи їх втворити — але надармо!

Двері були міцно замкнені.

Спинила ся та похилившись, приложила ухо до дірки від ключа. Напружуючи всю свою увагу, почула що до кімнати увійшло тепер двох мушкетерів, що півголосом стали розмавляти.

— Вважай, що тобі скажу! — відозвав ся простацький голос Ібрагима — та постарай ся все сумлінно виповнити, як тобі прикажу. Сю дівчину мусимо вивезти далеко із відси! Не хочу, щоб вона могла зійти ся із моїм сусїдом, або його дочкою та зрадила про се, як ми її викрали.

В шестій годинї вечером прийду сюди з кіньми й повозкою, ти же постарайсь подати їй їду та напій, а перед вечером занеси їй фляшку вина, до якого всиплеш порошку на спанє!

Тут Ібрагим понизив свій голос так, що Ільона лиш з трудом могла розібрати й так не зовсім зрозумілі слова чужої мови. Але, заперши дух в собі, прислухувалась в надїї, що бодай із декотрих слів доміркуєть ся, що вони думають зробити.

І вдалось їй дійсно.

— Памятай, зробиш все, як я тобі приказав — тягнув дальше Ібрагим, знова голоснїйше. — Коли дівчина напєть ся вина й засне, вважати меш на неї, а коли я приїду, знесеш її на долину — чи зрозумїв?

— Так пане! Розумію все гаразд! — відповів слуга. — Зроблю все після приказу!

— Добре! — з вдоволенєм кивнув Ібрагим головою — Можеш собі також взяти фляшку вина! Ось тут тобі проші! Думаю, що се вистанє!

Ільона чула як йому Ібрагим кинув на стіл проші, та як опісля виходив із кімнати.

— Так іду! — сказав Ібрагим, виходячи. — Ти маєш стерегти дівчину, щоб мені тимчасом не втікла. Коло шестої години буду ждав на долині із возом!

Послїдні слова вже кінчив за порогом, а тоді Ільона почула тяжкий хід Ібрагима в сїнях. В кілька хвилин пізнїйше рипнула брама й знова тяжко замкнулась за ним.

Наче камінь зісунув ся їй із серця; вона глибоко зітхнула бо певною вже була, що бодай на кілька годин позбула ся Ібрагима та не потребує обавляти ся кождої хвилі його появи.

Вертаючи на отоману ріжні думки перелїтали їй через голову. Вона тяжко зітхнула і впала на подушки.

Голова їй з того всього пукала.

Се, що перед хвилиною під дверима зачула, з думки їй не сходило та безперестанно мучило. Придумувала над тим, що би то зробити, щоб вирвати ся із кіхтїв того хижака.

— Коли він сьогодні вечером із возом приїде, буде вже за пізно! Тоді вже не буду в силі його позбутись!

Хто знає, яку то він кару придумав для ньої! Куди задумав вивезти її? Що їй там чекало? Певно ніщо доброго! Того була певною!

— Ні, ні! Мушу доконче втікати! Не остану із ним, бо тоді пропаду!

Втікати — але як? Аджеж слуга Ібрагима відвічальний за мене й пильно стерегти ме!

Її несупокій змагав ся з кожною хвилиною. Час від часу вона підходила до дверей, що вели у сіни — але були добре замкнені.

Була наче в клітці — рушитись не було куди.

Свідомість того пригнобила її тяжко. Придумувала над ріжними способами як би то увільнитись, а наконєць сама мусіла признати, що нікотрий із них не доведе її до ціли.

Не було для ньої виходу — неслава її чекала...

Десь коло полудня увійшов в кімнату старий, простакуватий слуга; приніс троха їдла й поставив на столі.

Ільона підняла голову й дещо хотіла розпитати, але він лиш повів хмарним поглядом, махнув половою й мовчанкою її збув.

Коли вийшов з кімнати очі в Ільони мимохіть слезами наповнились. Вона втратила останки відваги й надії, почула ся так нещасною, що ні куска поживи не взяла а то й пілкнути не булаб в силі.

Час скоро минав. Було вже по полудни а означена пора, коли Ібрагим мав прийхати по свою жертву, що раз то наближалась.

Година за годиною минала а вона не могла нічого придумати, якби то освободитись із тої неволі.

Несупокій її змагав ся. Довше вже не могла всидіти на місці та, хоч як була змучена, почала нервово прохджуватись по кімнаті. Се її троха допомгло.

Десь може коло п'ятої вечером увійшов до кімнати слуга й вечерю враз із фляшкою вина на столі поставив.

Коли вже хотів відійти, спостеріг, що забув чарку від вина. Чимскорше побіг до кухні, щоб її принести.

Підчас, коли Ільона остовпілим поглядом вдивилася у фляшку, пригадуючи собі, що після Ібрагімового поручення якийсь усіпляючий порошок мав там бути, нараз прийшла їй дуже відважна думка.

Живо вхопила фляшку з вином й побігла до сусідньої кімнати. Не помилилась — коли втворила двері, на столі побачила таку саму фляшку вина, яку слуга для себе приготував.

Живо поставила свою на столі а його забрала з собою — а зробила се скоро, поки ще він із кухні мав час вернути. Висилена тим впала на отоману.

Коли слуга вернув, Ільона навіть не глянула на нього. Він поставив чарку на столі й, не прочуваючи нічого злого, по чортівськи зареготав ся коли виходив з кімнати.

Вдоволений із себе, забув навіть замкнути двері на ключ — а може не вважав потрібним, тому що був таки в сусідній кімнаті — приступив спокійно до свого стола й почав смачно вечерю заїдати та винцем панським заливати!

Коли Ільона остала самою, приступила також до стола та живо з'їла дещо із поданої їди, щоб на дорогу покріпити ся.

— Хто знає як довго се потребає, поки знова кусок хліба дістану! — подумала. — Так добре зроблю, коли тепер гаразд підкріплю ся! Шкода що чоловік не має верблюдової запасної торби!...

Пораючись так думала про втечу.

Напиласть також троха вина, однак добре вважаючи чи й се не має в собі яких „присмаків". Було так добре, що душком цілу чарку випила.

Огнистий напій оживив знесилене її тіло. Почула ся сильнішою та відважнішою.

Заїдаючи, Ільона прислухувалась, що діялось в сусідній кімнаті. Зразу чула мірний хід слуги, що проходжував ся по кімнаті. Чула, що часто підходив до стола,

наливав вина й опісля порожньою шклянкою стукав об стіл.

Ільона вижидала кінця із великим несупокоем. Серце товкло ся, груди її тяжко хвилювала.

— Чи той старий гольтіпака вже раз напєть ся досить вина та чи усипляюче средство його знемсже? — подумала. — Як ні то все пропало! Коли він зараз не засне, то нема навіть думки, щоб вона змогла перед шестою годиною, себто перед прибутєм Ібрагима, втікнути із відси!

Кожда хвилина вижидання здавалась їй вічністю.

Із великим вдоволенєм почула брязкіт шклянки в сусідній кімнаті.

— Старий драбцюга ще не! — подумала й велика радість її серце обняла. — Може ще таки на час засне!

Почула, що його хід з кожною хвилиною ставав повільніший та більш отяжілий, аж остаточно й повалив ся на крісло. По хвилі в кімнаті стало зовсім тихо.

Ждала добру хвилю, дух в собі заперши, потім встала й на пальцях приступила до дверей сусідньої кімнати.

Приложила ухо до дірки від ключа — але не почула ніякого шелесту. Залягла там смертельна тишина.

— Може він ще не заснув? — думала Ільона вертаючи до стола. — Треба ще хвилю пождати!

Минуло ще із чверть години. Ільона трівожно виглянула через вікно й добачила як сонце поступенно ховало ся поза гори й на дворі темніло.

— Ще пів години — а Ібрагим приїде!

Була так неспокійною, що не могла вже всидіти в кімнаті. Знова підійшла на пальцях під двері сусідньої кімнати!

Почула тепер глибоке, рівномірне диханє спячого й лице її засіяло радісною усмішкою. Злегенька втворила двері, увійшла до другої кімнати й хвилю застановилась, приглядаючись спячому.

Спав супокійно! Лежав горілиць із втвореними устами, а глибокий його віддих був доказом, що не так скоро пробудить ся.

Вона однак дуже обережно перейшла кімнату й на пальцях висунула ся до сінний. Без ніяких пригод дістала ся до брами, яку застала запертою, але ключ був в замку.

